

Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт». 2019. Випуск 3 К (110). С. 372-376.

7. Миценко Є. В., Мішин С. В. Здійснення поточного контролю успішності на заняттях з фітнесу у вищих навчальних закладах. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт»*. 2016. Випуск 8(78К). С. 56-60.

8. Миценко Є. В. Оцінка роботи секційного відділення з фітнесу у закладах вищої освіти. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова. Серія № 15. «Науково-педагогічні проблеми фізичної культури / фізична культура і спорт»*. 2020. Випуск 3 К (123) 20. С. 279-282.

9. Усачев Ю.А., Билецкая В.В. Оценка эффективности фитнес-программ на основе динамики уровня физического состояния студентов. *Совершенствование учебного и тренировочного процессов в системе образования: Международная научно-практическая конференция, 2013 г. Ульяновск: УлГТУ, 2013. С. 427-431.*

References

1. Rashkevych Ju. M. (2014). Bolonskyj proces ta nova paradyghma vyshhoji osvity: monohrafija; M-vo osvity i nauky Ukrainy, Nac. un-t «Lviv. politehnika». Lviv: Vyd-vo Lviv. politehniki, Ukraine. 168.

2. Gibayeva N.N., Lulin N.V., Zaharova L.V. (2010). Osobennosti ispolzovaniya fitness program po fizicheskoy culture so studentkami. *Fizicheskoye vospitaniye studentov*, 6, 16-18.

3. Danylchenko V.V., Zinchenko V.B., Usachov Yu.O. (2011). Vykorystannia fitnes-prohram i tekhnologii u fizychnomu vykhovanni studentiv. *Fizychni vykhovannia v konteksti suchasnoi osvity: Materialy VI rehionalnoi naukovo-metodychnoi konferentsii 23-24 chervnia 2011*. Kyiv: NAU, Ukraine. 71-73.

4. Zhukov V. A., Kotchenko Yu. V., Usachev Yu. A. (2014). Prohrammyrovanye zaniaty aerobnoi napravlenosti v fizycheskom vospytany studentov. *Fizychni vykhovannia v konteksti suchasnoi osvity : materialy IX Mizhnarodnoi naukovo-metodychnoi konferentsii, 12-13 cherv. 2014*. Kyiv, Ukraine. 70-73.

5. Zhukov V. O., Usachov Yu. O., Khimich I. Yu (2014). 2.2.3. Kombinovani fitnes-prohramy. *Fizychni vykhovannia. Fitnes: navch. posib*. Kyiv : NAU, Ukraine. 137-146.

6. Mytsenko Ye. V. (2019). Adaptatsiia protsesu otsiniuvannia studentiv na zaniattiakh z fitnesu do yevropeiskoi shkaly ESTC. *Naukovyi chasopys Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni M.P. Dragomanova. Seriya № 15. «Naukovo-pedahohichni problemy fizychnoi kultury / fizychna kultura i sport»*, 3 K (110), 372-376.

7. Mycenko Je. V., Mishyn S. V. (2016). Zdijsnennja potochnogho kontrolju uspishnosti na zanjattjakh z fitnesu u vyshhykh navchalnih zakladakh. *Naukovyj chasopys Nacionalnogho pedagoghichnogho universytetu imeni M.P. Dragomanova. Serija 15. «Naukovo-pedagoghichni problemy fizychnoi kultury / fizychna kultura i sport»*, 8(78K), 56-60.

8. Mycenko Je. V. (2020). Determining the level of psychomotor development by 4 years old children. *Naukovyj chasopys Nacionalnogho pedagoghichnogho universytetu imeni M.P. Dragomanova. Serija 15. «Naukovo-pedagoghichni problemy fizychnoi kultury / fizychna kultura i sport»*, 3 K (123)20, 279-282.

9. Usachev Yu. A., Byletskaia V.V. (2013). Otsenka effektivnosti fytnes-prohramm na osnove dynamyky urovnia fizycheskoho sostoianiya studentov. *Sovershenstvovanye uchebnogo y trenirovochnogo protsessov v sisteme obrazovaniya: Mezhdunarodnaia nauchno-praktycheskaia konferentsiya, Ulianovsk: UIHTU, Russia. 427-431.*

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162).57

УДК 378.3

Мішаровський Р.М.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри футболу
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ
ORCID: 0000-0002-9616-0804

Галай М.Д.

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри футболу
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ
ORCID: 0000-0001-7925-0958

Матвієнко М.І.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри футболу
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ
ORCID: 0000-0002-2162-7967

ПОГЛЯДИ НА ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ НАВЧАЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ ДЛЯ ОСВОЄННЯ СТУДЕНТАМИ ПЕДАГОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ДИСЦИПЛІНИ «КУЛЬТУРА ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ», В ЧАСТИНІ «РУХОВІ ТЕХНОЛОГІЇ»

Метою дослідження було освітлення поглядів авторів на змістовні особливості підбору навчальних матеріалів в контексті пріоритетності подання їх в лекційних презентаціях, виокремлення ключових тем для обговорення на семінарських заняттях та окреслення

практичних завдань для створення педагогічних умов формування у студентів компетентнісних здатностей використовувати освоєні знання у власному житті і фаховій діяльності. В роботі здійснено теоретичний аналіз змістовних характеристик термінів та понять дисципліни, представлено бачення логічних зв'язків між ними та актуальність усвідомлення студентами таких залежностей. Розглянуто результати емпіричних досліджень свідомого розуміння студентами сутності понять та освітлено бачення авторами причинно-наслідкових зв'язків хибного усвідомлення та мотиваційних установок до рухової активності.

Новизною дослідження слід вважати запропоновані авторами форми та методи впровадження освітніх елементів теоретичного ознайомлення у методично обґрунтовані практичні дослідження власних показників фізичного розвитку та динаміки функціональних станів в умовах екстремальності військового стану і дистанційного навчання. **Висновки** вказують на осмислення означених темою змістів, підкреслюють погляди на основні напрямки підбору навчальних матеріалів, розробок засобів та методів системної підготовки студентів педагогічного фаху до засвоєння знань з навчальної дисципліни «Культура здоров'я особистості» (в частині Програми «Рухові технології»). Авторами здійснена класифікація тематичних напрямів на три групи: Загальнотеоретична (визначення термінів та понять і освітлення історичних етапів розвитку галузі «Фізична культура»); Освоєння знань про особливості оздоровчого тренування і основи самоконтролю; Освоєння знань методичних особливостей організації рухової діяльності школярів.

Ключові слова: культура здоров'я, фізична культура, фізичне виховання, спорт, фізична рекреація, оздоровче тренування.

Misharovskiy R., Halai M., Matviienko M. Views on the peculiarities of the creation of educational materials for the development of students of pedagogical specialties of the discipline "Culture of personal health". The purpose of the study was to clarify the views of the authors on the substantive features of the selection of educational materials in the context of prioritizing their presentation in lecture presentations, to highlight key topics for discussion at seminar classes, and to outline practical tasks for creating pedagogical conditions for the formation of students' competent abilities to use the acquired knowledge in their own life and professional activity. The paper provides a theoretical analysis of the meaningful characteristics of the terms and concepts of the discipline, presents a vision of logical connections between them and the relevance of students' awareness of such dependencies. The results of empirical studies of students' conscious understanding of the essence of concepts are considered, and the authors' vision of the cause-and-effect relationships of false awareness and motivational attitudes to motor activity is illuminated. **The novelty** of the study should be considered the forms and methods proposed by the authors of introducing educational elements of theoretical familiarization into methodically grounded practical studies of one's own indicators of physical development and the dynamics of functional states in the conditions of extremity of the military state and distance learning. **The conclusions** point to the understanding of the contents defined by the topic, emphasize the views on the main directions of the selection of educational materials, the development of tools and methods of systematic training of students of the pedagogical profession for the assimilation of knowledge from the educational discipline "Culture of personal health" (in the part of the "Motion Technologies" Program). The authors classified the thematic areas into three groups: General theoretical (definition of terms and concepts and clarification of historical stages of development of the field of "Physical Culture"); Mastering knowledge about the peculiarities of health training and the basics of self-control; Mastering knowledge of methodological features of the organization of motor activity of schoolchildren.

Key words: health culture, physical culture, physical education, sport, physical recreation, health training

Постановка проблеми. Формування фізично, психологічно та соціально здорової особистості є пріоритетним завданням і умовою існування суспільства та його позитивної динаміки розвитку. Ключову функцію в реалізації виконання такого завдання виконує освітня галузь. Наявність знань про здоров'я, сформованість практичних навичок та вмій додержання здоров'язбережувальних технологій, високий рівень мотивації до ведення здорового способу життя є дієвими чинниками як особистого так і суспільного здоров'я, ознакою певного рівня культури здоров'я в соціумі [2, с. 7–10; 8, с. 6–7; 5; 6; 10].

С.І. Присяжнюк, Д.Г. Оленев, В.П. Краснов наголошують : «Культура здоров'я поєднує в собі сукупність досягнення людства у різних сферах – ідеології, освіти і виховання, побуту, науки, мистецтва, літератури тощо. Разом з тим культура здоров'я поєднала багато галузей людських знань, синтез досягнень яких призвів до виникнення міждисциплінарних галузей науки, практики і освіти – фізичної культури та валеології» [9, с. 42].

Належний рівень культури здоров'я, який сформований у студентському віці ланцюжковим ефектом має передаватись зваженими педагогічними технологіями від вчителя до учня. Це є фундаментальною основою необхідності фахової підготовки майбутніх педагогів у цьому напрямку.

Г. Презлята і А. Шпіляк підкреслюють : «Здоров'я дітей – головна мета суспільства, бо саме вони визначають майбутнє благополуччя країни, подальший економічний і духовний розвиток, рівень життя, культури, науки» [8, с. 5].

Ці аспекти розкривають актуальність ретельного підбору навчальних матеріалів, вивчення тематичних напрямів, врахування особливостей належного усвідомлення студентами логічних зв'язків в процесі вивчення навчальної дисципліни «Культура здоров'я особистості».

Дослідження результатів зворотнього зв'язку в екстремальній ситуації навчального процесу, в умовах повітряних тривог, тимчасових відключень електроенергії та інтернету та добір доцільних освітніх елементів [1; 3; 7] засобів та методів викладання слід вважати новизною даної роботи.

Формулювання цілей роботи. Метою дослідження було освітлення поглядів авторів на особливості підбору навчальних матеріалів дисципліни «Культура здоров'я особистості» та методичного впровадження в практику самостійних досліджень студентів в умовах воєнного стану і екстремальної ситуації навчання.

Основні завдання дослідження:

1. Провести аналіз педагогічної літератури, літератури з фізичної культури та інформації з мережі Інтернет щодо основних тематичних напрямків вивчення «Загальної культури здоров'я», «Професійної діяльності фахівця із здоров'я людини», «Фізичної рекреації», «Валеології», «Наукових засад підготовки викладачів із здоров'я людини» та використання їх наукових засад у розкритті тем навчальної дисципліни «Культура здоров'я особистості».

2. Представити до обговорення проблемні питання навчальної підготовки студентів щодо освоєння досвіду самоконтролю та самостійних розробок комплексів оздоровчого тренування в умовах військового стану та дистанційних і екстремальних форм навчання.

Результати дослідження. «Культура здоров'я особистості» – ключова навчальна дисципліна навчального закладу вищої педагогічної освіти. Виконання навчальних завдань реалізується відповідно до Навчальної Програми. Вивчення навчального компоненту передбачає 3 кредити ЄКТС 90 годин, з висвітленням тематичного змісту у трьох модулях: «Модуль I Безпека життєдіяльності»; «Модуль II. Доля карської підготовка»; «Модуль III Рухові технології».

Предметом нашого розгляду є зміст Модуля III (Рухові технології). Програма спрямовує організацію навчального процесу за такими тематичними напрямками: «Основні аспекти виховання культури здоров'я особистості» (2 лекційні години); «Засоби та прийоми підвищення працездатності, прискорення її відновлення при розумовій і фізичній активності» (6 годин практичних занять); «Традиційні і нетрадиційні рухові технології – засіб зміцнення здоров'я» (6 годин практичних занять); «Самоконтроль стану організму методами суб'єктивної оцінки з метою підвищення працездатності для реалізації вимог інших навчальних дисциплін» (4 години практичних).

Розкриття змісту тематичних напрямків нами апробовано в навчальній взаємодії зі студентами першого курсу (337 осіб) Педагогічного факультету Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (нині – Українського педагогічного університету імені Михайла Драгоманова). В результаті опитування (попередній етапний педагогічний контроль), виявлено, що студенти не можуть пояснити зміст понять фізичної культури, не розрізняють особливості занять фізичними вправами в рамках оздоровчої, рекреаційної, реабілітаційної та спортивної діяльності. Сутність розуміння цих понять загальна більшість узагальнює терміном «спорт». Студенти не можуть пояснити значення двох компонентів поняття «Фізична культура» (матеріальної і духовної складових); не належним чином усвідомлюють зміст «змагальність» як метода тренувального процесу і відмінності її організаційної функції в спортивній діяльності і звичайній фізичній активності. «Фізичне виховання» не визначено «цілеспрямованим педагогічним процесом...» жодним з опитаних студентів, а те, що спорт є частиною фізичного виховання, але фізичне виховання може бути не тільки спортом (логічне вивірення понять) визивало подив у 40 % студентів. Низький рівень знань проявлено у відповідях з історії розвитку фізичної культури (попередній педагогічний контроль), а завдання щодо оперативного створення комплексів фізичних вправ для фізкультурної паузи належним чином виконали 10 % студентів.

З огляду на те, що першокурсники в процесі навчання в першому семестрі знаходяться в короткому часовому періоді після закінчення шкільної програми (а в програмах середньої освіти передбачено надбання таких знань) нами відмічено орієнтири щодо уточнення тематичних напрямків вивчення дисципліни «Культура здоров'я особистості»: 1) «Поняття і терміни Культури здоров'я»; 2) «Поняття і терміни Теорії та методики фізичної культури»; 3) «Історичні етапи розвитку фізичної культури»; 4) «Поняття «Здоровий спосіб життя»; 5) «Основи побудови оздоровчого тренування»; 6) «Контроль, самоконтроль у процесі фізичного виховання»; 7) «Методичні основи організації рухової активності школярів».

Розкриття сутності цих напрямків в рамках визначеної програми, в нашому баченні, слід віднести в таких пропорціях:

Тема 3.1. Програми «Основні аспекти виховання фізичної культури особистості»: 1) «Поняття і терміни Культури здоров'я»; 2) «Поняття і терміни Теорії та методики фізичної культури»; 3) «Історичні етапи розвитку фізичної культури».

Тема 3.2. Програми «Засоби та прийоми підвищення працездатності, прискорення її відновлення при розумовій і фізичній активності»: 4) «Поняття «Здоровий спосіб життя»; 5) «Основи

побудови оздоровчого тренування».

Тема 3.3. Програми «Традиційні і нетрадиційні рухові технології – засіб зміцнення здоров'я»: «Основи побудови оздоровчого тренування»; «Методичні основи організації рухової активності школярів».

Тема 3.4. Програми «Самоконтроль стану організму методами суб'єктивної оцінки з метою підвищення працездатності для реалізації вимог інших навчальних дисциплін»: 5) «Основи побудови оздоровчого тренування»; 6) «Контроль, самоконтроль у процесі фізичного виховання».

Важливими аспектами належного усвідомлення студентами навчального матеріалу є чітка визначеність понять. Мотиваційні характеристики до процесу навчання лежать в прямій залежності від свідомого розуміння про що йде мова і який гіпотетично освітній результат планується отримати. Так, наприклад, респонденти, яких опитували, давали типову відповідь: «Спорт – це не моє», «Я не люблю спорт» і т.д. на запитання, яке спрямовувало їх розкрити сутність улюблених видів рухової активності. Логічна вивіреність змісту понять в аспектах особливостей розуміння рухової діяльності (заняття фізичною рекреацією, заняття спортом, заняття фізичною реабілітацією, заняття фітнесом і т.д.) відсутня у 90% опитаних респондентів. Причини та наслідки визначеного явища нами подано до обговорення в інших публікаціях. В контексті предметного виконання завдань даної роботи, слід наголосити, що належне усвідомлення студентами логічних взаємозв'язків та наповненості змістів понять «Фізична культура», «Фізичне виховання», «Спорт», «Фізична рекреація», «Фітнес», «Фізична реабілітація», «Здоров'я», «Здоровий спосіб життя», «Оздоровче тренування» є ключовим елементом процесу вивчення навчальної дисципліни «Культура здоров'я особистості», чинником основ формування мотиваційних характеристик оздоровчої діяльності. У створенні умов для розвитку системи мотивів до оздоровчої діяльності має відігравати тематичний напрямок «Історичні етапи розвитку фізичної культури». Висвітлення причин виникнення та розвитку матеріальних та духовних цінностей фізичної культури має формувати у студентів образ бачення ідеалів, що можуть бути прикладом для наслідування і на сучасному етапі розвитку суспільства, а також суттєвим засобом процесу патріотичного виховання.

На базі створеного фундаменту належного усвідомлення змісту понять, визначення раціональних шляхів збереження здоров'я, зокрема, засобами цілеспрямованої рухової активності; формування мотиваційної та позитивної емоційної сфери щодо занять фізичними вправами, студентам слід освітити технологічні особливості таких занять. До компонентів загального огляду, в нашому баченні мають входити: 1) загальні основи адаптації як властивості організму; 2) класифікація контролю та самоконтролю занять фізичними вправами (суб'єктивні та об'єктивні показники); 3) загальні принципи, форми, методи та засоби оздоровчого тренування; 4) класифікація фізичних вправ (циклічні-ациклічні, аеробні-анаеробні, за характером розвитку фізичних якостей тощо); 4) характеристики фізичного навантаження як особливості використання фізичних вправ і т.д.

Окремою темою для формування компетентності студентів в освоєнні оздоровчих рухових технологій слід виділити освоєння знань щодо самоконтролю власного фізичного стану (за об'єктивними і суб'єктивними показниками): 1) основи соматоскопії та соматометрії; 2) загальні основи самостійного визначення власних функціональних станів; 3) загальні основи самостійного визначення власної фізичної підготовленості і т.д.

При належному освоєнні студентами вищеозначених знань та сформованості умінь, майбутнім педагогам слід освітити методичні основи організації рухової активності школярів: 1) «Методичні основи організації рухової активності школярів»; 2) «Основи педагогічного контролю фізичного розвитку, функціонального стану і фізичної підготовленості дітей та підлітків».

Знання форм, методів та засобів педагогічного контролю мають стати основою компетентнісних фахових здатностей вчителя (будь-якого предмета викладання) як учасника освітнього процесу. Адже висококваліфікований вчитель – це гарант подання першого сигналу батькам та медикам про деструктивні процеси у фізичному розвитку дитини. Вчитель має стати головним учасником корекційного впливу (в частинах попередження, профілактики) неналежного фізичного розвитку кожного учня. Ці аспекти обґрунтовують необхідність внесення в Навчальну програму «Основи здоров'я особистості» навчальних тем, які б розкривали сутність загальних основ фізичного розвитку дітей і підлітків, особливостей педагогічного контролю (соматоскопія, соматометрія, методи визначення функціонального стану дітей та підлітків і т. д.) та загальних основ методології організації рухової діяльності учнів.

В організації навчального процесу зі студентами педагогічного факультету апробовано виконання завдань: «Оформити протоколи самостійного дослідження власного фізичного розвитку»; «Оформити протоколи самостійного тестування власного функціонального стану». Сформовані вміння студенти змогли реалізувати у виконанні завдань: «Протоколи соматометрії молодшого братика (сестрички) або сусідських дітей шкільного віку»; «Протоколи функціональних проб та результатів тестування дітей (молодших братиків, сестричок, або сусідських дітей)». В умовах військового стану, екстремальності ситуацій повітряних тривог, відключення світла [1; 3; 7] та неможливості відвідувати практику в шкільних закладах, такі практичні завдання належать до

ключових процесів формування фахових компетентностей навчальної дисципліни «Основи здоров'я особистості». Не зважаючи на екстремальність умов навчання, ці аспекти мають лежати в основі професійної спрямованості навчання.

Пріоритетним напрямом удосконалення системи навчання у вищій школі, за думкою більшості фахівців, є переорієнтація на формування у суб'єкта навчально-виховного процесу – майбутнього фахівця дбайливого ставлення до власного здоров'я, стійкої потреби до рухової активності, звички та навичок самостійного використання засобів фізичної культури в повсякденному житті й професійній діяльності [5, с. 22].

Аспекти надбання досвіду в самостійному пошуку шляхів визначення причин та наслідків в показниках самоконтролю створюють умови для формування наукового світогляду студентів в організації наукових досліджень прикладних завдань фізичного виховання, а це, в свою чергу, вимагають від викладача знаходитись у стані постійного наукового пошуку відповідей на результати емпіричних показників та забезпечення їх теоретичним і методичним обґрунтуванням для процесу навчання [4].

Ці вимоги обґрунтовують необхідність належної підготовки та регулярного підвищення освітнього рівня викладачів освітнього напрямку «Здоров'я людини» [10; 4; 3] в напрямках оптимізації підготовки до свідомого осмислення власної самоосвіти, формування компетентностей щодо самостійного пошуку актуальних напрямів фахового наукового розвитку на основі умінь виокремлення та узагальнення особливостей з порівняльних характеристик і творчого формування власних досліджень [4].

Висновки. Таким чином, в переосмисленні означених темою змістів, розкриваються погляди на основні напрямки підбору навчальних матеріалів, розробок засобів та методів системної підготовки студентів педагогічного фаху до засвоєння знань з навчальної дисципліни «Культура здоров'я особистості» (в частині Програми «Рухові технології»). В нашому баченні, їх раціонально класифікувати в три змістовні групи. До першої групи слід віднести виконання завдань створення педагогічних умов для усвідомлення студентами логічних взаємозв'язків та змістовних характеристик термінів і понять дисципліни; історичного досвіду людства в процесах створення оздоровчих технологій. Друга змістова група має розкривати питання особливостей оздоровчого тренування (види контролю та використання об'єктивних показників в самостійному плануванні характеристик фізичного навантаження (обсягу, інтенсивності та інтервалу і характеру відпочинку); класифікація фізичних вправ; порядок практичного створення комплексів фізичних вправ для фізкультурної паузи та організації власної фізкультурно-рекреаційної діяльності). Третя змістова група завдань має вміщати в себе професійну спрямованість підготовки майбутніх педагогів : 1) методичні особливості організації рухової діяльності школярів; 2) педагогічний контроль та діагностика фізичного розвитку дітей (соматоскопія, соматометрія), тестування функціональних станів; 3) вікові особливості фізичного розвитку дітей та підлітків; 4) загальні особливості організації рухової активності дітей з відхиленням у стані здоров'я.

Список використаних джерел

1. Журавльов С.О., Кривенда В.С., Галай М.Д. & Матвієнко М.І. Особливості використання засобів та методів оздоровчого тренування в умовах військового стану як регуляторна технологія складових здоров'я особистості. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*: за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції «Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities», (17.02.2023р.) ГО «Європейська наукова платформа» (Вінниця, Україна) та ТОВ «International Centre Corporative Management» (Відень, Австрія). 2023. № 24. С. 570–576. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023>

2. Карпова І.Б., Корчинський В.Л. & Зотов А.В. Фізична культура та формування здорового способу життя : Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2005. 104 с.

3. Матвієнко М.І. & Дідковський В.А. Основи домедичної допомоги як галузь знань та навчальна дисципліна вищих навчальних закладів України. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*: за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції «Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities», (17.02.2023 р.) ГО «Європейська наукова платформа» (Вінниця, Україна) та ТОВ «International Centre Corporative Management» (Відень, Австрія). 2023. № 24. С. 561–566. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023>

4. Матвієнко М.І., Масенко Л.В. & Адирхаєв С.Г. Особливості наукового стажування викладачів закладів вищої освіти України в закордонному університеті. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2021. Випуск. 3 К(131) 21. С. 266–271. DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.3К(131).65.

5. Матвієнко М.І. Формування умінь та навичок до самостійних занять фізичними вправами студентів педагогічних університетів : Дис. ... канд..пед. наук: 13.00.02. К., 2017. 233 с.

6. Матвієнко М.І. & Хасанов М.Х. Підготовка студентів до самостійних занять фізичними вправами : Навчальний посібник. К. : Тов «Козарі», 2014. 88 с.

7. Мішаровський Р.М., Матвієнко М.І., Хоружева Л.Є., Юнак В.Г. Особливості викладання студентам навчальних дисциплін в умовах військового стану, екстремальних ситуацій повітряних

тривоги, відключень електроенергії та нестабільного зв'язку. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*: за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції «Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities», (17.02.2023 р.) ГО «Європейська наукова платформа» (Вінниця, Україна) та ТОВ «International Centre Corporative Management» (Відень, Австрія). 2023. № 24. С. 566–570. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023>

8. Презлята Г. & Шпіляк А. Заняття фізкультурою та здоров'я: Мед.-пед. моніторинг. К.: Вид. дім «Шкіл. світ»: Вид. Л. Галіцина, 2006. 112 с. (Б-ка «Шкіл. світу»).

9. Присяжнюк С.І., Оленів Д.Г., & Краснов В.П. Фізичне виховання студентів як компонент професійної освіти : Навчальний посібник. К.: НУБіП України, 2018. 571 с.

10. Сущенко Л.П. Методичні вказівки для вивчення дисципліни «Наукові засади підготовки викладачів із здоров'я людини»: для студентів освітнього рівня «магістр» галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія. Київ : Інтер Логістик Україна, 2018. 38 с.

References

1. Shuravlyov S., Kryvenda V., Halai M. & Matviienko M. (2023). Features of the use of health training tools and methods the conditions of the military state as a regulatory technology of components of health. *V Correspondence International Scientific and Practical Conference scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities* Sheld on February17th, 2023byNGO European Scientific Platform (Vinnytsia, Ukraine) LLC International Centre Corporative Management (Vienna, Austria) <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023>.

2. Karpova I.B., Korchyynskiy V.L. & Zotov A.V. (2005). Physical culture and the formation of a healthy lifestyle: Education. Manual. Kyiv: KNEU, Ukraine. 104.

3. Matviienko M. & Didkovskiy V. (2023). The fundamentals of pre-medical assistance as a field of knowledge and educational discipline in higher educational institutions of Ukraine. *V Correspondence International Scientific and Practical Conference scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities* Sheld on February17th, 2023 by NGO European Scientific Platform (Vinnytsia, Ukraine) LLC International Centre Corporative Management (Vienna, Austria) <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023>.

4. Matvienko M.I., Masenko L.V. & Adirchaev S.G. (2021). Features of scientific training of teachers of higher education institutions of Ukraine in a foreign university. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works, 3K (131) 21, 457 ; 266-271* DOI 10.31392/NPU-nc.series.15.2021.3K(131).65

5. Matvienko M.I. (2017). Formation of abilities and skills for independent physical exercises of students of pedagogical universities: *Candidate's thesis*: 13.00.02. Kyiv, Ukraine. 233.

6. Matvienko M.I. & Khasanov M.Kh. (2014). Preparation of students for independent classes with physical exercises. Kyiv: "Kozari" Co., Ltd., 2 Ukraine. 88.

7. Misharovskiy R., Matviienko M., Khoruzheva L. & Yunak V. (2023). Peculiarities of teaching course subjects to students under the conditions of martial law, extreme situations of aircraft alarms, power outages and unstable communications. *V Correspondence International Scientific and Practical Conference scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities* Sheld on February17th, 2023byNGO European Scientific Platform (Vinnytsia, Ukraine) LLC International Centre Corporative Management (Vienna, Austria) <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.02.2023>.

8. Prezlyata G. & Shpilyak A. (2006). Physical education and health: Med.-ped. monitoring. Kyiv: Publishing house "School. world": Ed. L. Galitsina, Ukraine. 112.

9. Prysiazhniuk S.I., Oleniv D.G., & Krasnov V.P. (2018). Physical education of students as a component of professional education: Study guide. K.: NUBiP of Ukraine, Ukraine. 571.

10. Sushchenko L.P. (2018). Methodological guidelines for the study of the discipline "Scientific principles of training teachers in human health": for students of the "master's" level of education in the field of knowledge 22 Health care, specialty 227 Physical therapy, occupational therapy. Kyiv: Inter Logistics Ukraine, Ukraine. 38.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162).58

УДК 373.5.091.3:796.011.

Мордвінова Д.М.

аспірант кафедри теорії та методики фізичного виховання
факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я

Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ

ORCID: 0009-0007-3311-9082

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Мета роботи: проаналізувати сучасний стан формування здоров'язберезувальної компетентності на уроках фізичної культури у закладах загальної середньої освіти.
Методологія: аналіз і узагальнення методологічної, психолого-педагогічної та навчально-методичної літератури, що дали можливість вивчити особливості формування здоров'язберезувальної компетентності на уроках фізичної культури. **Наукова новизна:** в